

Przedmowa

Poznań szczyli się tradycją akademicką sięgającą wieki wstecz. W stosownych momentach przywoływane jest utworzenie w 1519 r. przez biskupa poznańskiego Jana Lubrańskiego Akademii noszącej jego nazwisko. Wymienia się dekrety królów polskich: Zygmunta III z 1611 r., Jana Kazimierza z 1650 r. i Jana III Sobieskiego z 1678 r. – świadectwa usiłowań podniesienia poznańskiego kolegium jezuickiego do godności uniwersytetu.

Starania o utworzenie w Poznaniu uniwersytetu uwieńczone zostały powodzeniem wraz z odrodzeniem państwa polskiego po pierwszej wojnie światowej. Dnia 7 maja 1919 r. odbyła się uroczystość inauguracyjna działalności Uniwersytetu Poznańskiego. Godność pierwszego rektora piastował profesor Heliodor Święcicki, inicjator powołania w poprzednim roku Komisji Organizacyjnej Uniwersytetu Poznańskiego i jej przewodniczący.

Rektor – co po łacinie oznacza „kierujący” – stoi na czele uniwersytetu: instytucji, a także społeczności. Użyte przed chwilą określenie „godność”, najczęściej związane z tą funkcją, oddaje szczególną rangę przyznaną osobie rektora. Rangę tę podkreśla też uroczysty strój: czerwona toga z gronostajowym kołnierzem oraz insygnia władzy: „berło rządów, łańcuch godności i pierścień zaślubin”, jak głosi to uroczysta formuła. Jest więc czymś naturalnym, że kolejni rektorzy uosabiają uczelnię i jej tradycję. Tak jest i w wypadku Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Tom niniejszy inauguruje serię wydawniczą poświęconą tym, którzy kierowali uniwersytetem w czasie jego blisko stuletniej historii. Ukazane mają w niej być w możliwie pełny sposób sylwetki naszych rektorów: ich całe życie, ich działalność naukowa, dydaktyczna, nierzadko też społeczna, jak również – rzecz oczywista – ich kierowanie uczelnią. Każdy z tych aspektów, zwłaszcza zaś ostatni z wymienionych, odzwierciedla także zmieniające się czasy i uwarunkowania, przede wszystkim polityczne.

Mamy nadzieję, że biografie te przyczynią się do wzbogacenia obrazu dziejów naszej *Almae Matris* i uczynienia go bardziej pełnym, nieraz bowiem postacie włodarzy uczelni spletały się nierozłącznie z tym, czym żywotnie interesowała się cała społeczność akademicka.

Te wątki osobiste, pokazujące dzieje poznańskiego uniwersytetu przez pryzmat życia kierujących nim osób powinny zostać w przyszłości rozszerzone o biografie tych uczonych, którzy swą działalnością naukową zapisali się na trwałe w nauce polskiej i światowej, przynosząc splendor środowisku naszej uczelni, które reprezentowali.

Przemysław Hauser

Tomasz Schramm